

Одеський національний медичний університет
Кафедра хірургії №2

Силабус курсу
Захворювання печінки. Ехінокок печінки

Обсяг	4 кредити / 120 годин
Семестр, рік навчання	IV семестр 2
Дні, час, місце	Понеділок – п'ятниця 4 - 6 акад. годин, згідно з розкладом Аудиторія кафедри хірургії №2 (ООКМЦ, вул..Суднобудівна,1), ООКМЦ відділення хірургії.
Викладач (-і)	Завідувач кафедри: Запорожченко Борис Сергійович, д.мед.н., професор, Заслужений лікар України, Доцент кафедри: Бородаєв Ігор Євгенович, к.мед.н., доцент, хірург вищої категорії, член Всеукраїнської Асоціації хірургів України; Доцент кафедри: Муравйов Петро Тадеушович, к.мед.н., доцент, хірург вищої категорії, член Всеукраїнської Асоціації хірургів України.
Контактний телефон	+38048 7988068 +380 672923236 (завуч кафедри)
Е-mail	xir316@gmail.com
Робоче місце	Одеський обласний клінічний медичний центр, 1. 3 поверх: відділення хірургії: кабінети кафедри хірургії №2, лекційна аудиторія; 2. 3 поверх- кабінет доцента
Консультації	Очні консультації: – четвер – з 14.00 до 16.00; – субота – з 9.00 до 13.00 Онлайн консультації на платформі (Microsoft Teams): – четвер – з 14.00 до 16.00; – субота – з 9.00 до 13.00

КОМУНІКАЦІЯ

Очно в аудиторіях та кабінетах кафедри, дистанційно на платформі *Microsoft Teams*, в окремих випадках за попереднім попередженням – в *Viber*-групах.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення ВИД «Захворювання печінки. Ехінокок печінки» є етика, методологія, методи наукового дослідження, етіологія захворювань,

фактори ризику, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, принципи хірургічного лікування хворих, та профілактика.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі)

ВНД базується на знаннях студентів анатомії людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, фізіології, патофізіології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, пропедевтики внутрішньої медицини, інфекційних хвороб, загальної практики (сімейної медицини), гастроентерології, загальної хірургії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Набуті знання, навички, вміння та компетентності з ВНД стануть основою для поглиблення знань в питаннях хірургії, зокрема хірургічної гепатології та складуть підґрунтя для подальшої безперервної післядипломної освіти.

Мета курсу

Метою є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, необхідних у професійній діяльності, формування навичок з науково-дослідної роботи, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну медицину й інші сфери життя суспільства.

Основними завданнями ВНД є:

- засвоєння основних принципів діагностики при захворюваннях печінки різної етіології;
- опанування заходів з надання допомоги хворим з інфекційними, метаболічними, автоімунними захворюваннями печінки;
- засвоєння знань з інтерпретації динаміки печінкових проб в залежності від ступеня важкості перебігу хронічних гепатитів та цирозів печінки;
- засвоєння знань з комплексу лікувально-діагностичних заходів при інфекційних та неінфекційних захворюваннях печінки;
- оволодіння методологію обстеження хворого при гепатитах та цирозі печінки різної етіології;
- набуття практичних навичок з надання першої медичної допомоги при печінковій комі;
- засвоєння знань з основ діагностики та надання допомоги при печінковій недостатності;
- засвоєння знань з надання допомоги на різних стадіях портальної

- гіпертензії;
- формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Очікувані результати

В результат засвоєння змісту ВНД здобувач ступеня доктора філософії повинен **знати**:

- та системно розуміти проблему особливостей діагностики хірургічних захворювань печінки та ехінококу, розвиток та прогресування захворювання для майбутньої професійної та наукової діяльності;
- методи та критерії оцінки результатів досліджень щодо процесів в хірургічній гепатології;
- основні принципи аналізу та узагальнення результатів наукових досліджень в області хірургії печінки;
- клінічну епідеміологію, принципи, методи та досягнення доказової медицини в лікуванні ехінококу печінки;
- сучасні методи дослідження, біомаркери різних процесів та станів в хірургічній гепатології, їх інформативність.

вміти

- демонструвати знання методології дослідження і методів в діагностиці захворювань печінки та ехінококу;
- самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних в хірургічній гепатології
- обирати сучасні способи діагностики, лікування та профілактики захворювань печінки з урахуванням стану хворого та віку;
- використовувати результати наукових досліджень в області хірургічної гепатології, та фармацевтичній практиці;
- представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві, відповідно до національних та міжнародних стандартів;
- використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами різних вікових груп та статі, дотримуватися наукової та медичної етики;
- демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.
- оцінити інформацію щодо діагнозу на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень, а саме, визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати у пацієнтів різних вікових груп та статі.
- визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку, характеру харчування у пацієнтів різних вікових груп та статі.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

ВНД «Захворювання печінки. Ехінокок печінки» складається з 4 кредитів ЄКТС (120 годин): 60 аудиторних годин (практичні заняття) та 60 годин для СР.

Методи навчання

Вивчення ВНД реалізується на основі таких методів навчання:

- домінуючі засобами навчання: наочні, вербальні, практичні, самостійна пошуково-освітня робота;
- ведення тематичних пацієнтів;
- опитування;
- групові дискусії з проблемних клінічних та наукових ситуацій;
- індивідуально-контрольна співбесіда;
- ситуаційні завдання («кейс-метод»);
- виконання індивідуальних клінічних досліджень.

Всі види занять забезпечується методичними розробками, наочними засобами навчання (презентації), інформаційним ресурсом кафедри. Використовуються демонстрації тематичних хворих, розбір історій хвороб тематичних пацієнтів банку кафедри, симуляційні тренінги.

На 1-му практичному занятті (ПЗ) слухачеві надається детальний план роботи в клініці та забезпечуються умови для його реалізації. План включає: перелік досліджень, які має засвоїти слухач; список тематичних пацієнтів, курацію яких він має виконати протягом вивчення ВНД; визначення часу консультацій з викладачем, та часу для участі в клінічних обходах, практичних конференціях.

Слухачам рекомендується брати симуляційні тренінги з використанням симулятора та програми хірургічні втручання на печінці пацієнта, який надає можливість відпрацювати 20 клінічних сценаріїв з навичок в гепатохірургії.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Печінка: топографія, будова, функції.

Особливості метаболізму в печінці. Кровообіг печінки. Основні функції печінки. Вікові зміни маси печінки.

Тема 2. Основні лабораторні та інструментальні методи дослідження в гепатології. Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями печінки. Синдроми та методи обстеження в гепатології..

Тема 3. ЖКБ , Клінічні Симптоми та перебіг ЖКБ .

Лікування ЖКБ .

Тема 4. Паразитарні кісти печінки . Суб'єктивні та об'єктивні симптоми паразитарні кісти печінки . Діагностичні критерії

Паразитарні кісти печінки . Гістологічне дослідження біоптату печінки.

Лікування паразитарні кісти печінки

Тема 5. Аутоімунний гепатит. Визначення та характер початку захворювання. Основні лабораторні маркери аутоімунного гепатиту.

Інструментальні методи дослідження. Диференційна діагностика.

Алгоритм дії лікаря при наданні медичної допомоги пацієнтам з аутоімунним гепатитом

Тема 6. Токсичні Хронічний гепатит . Визначення , основні клінічні форми. Лабораторні показники при токсичному гепатиті. Інструментальні методи обстеження . Диференційна діагностика токсичного хронічного гепатиту. Основні дії лікаря при наданні медичної допомоги пацієнтам із токсичним хронічним гепатитом .

Тема 7. Алкогольна хвороба печінки. Клінічні прояви. Лабораторні та візуалізаційні обстеження. Алгоритм дії лікаря при наданні медичної допомоги пацієнтам із алкогольним гепатитом (алкогольною хворобою печінки).

Тема 8. Цироз печінки. Визначення і класифікація цирозів печінки. Ознаки печінкової недостатності. Портальна гіпертензія і асцит: діагностика та лікування.

Тема 9. Підсумкове заняття. Залік

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

- 1.Хірургія: підручник/ Я.С.Березницький, О.В.Белов, Б.С.Запорожченко и ін.//Вінниця:Нова книга,2020.-528с.
- 2.Хирургические болезни: учебник/ Я.С. Березницький, А.А. Вильцанюк, Н.Д Желиба и др.: под ред. П.Д. Фомина, Я.С. Березницького. — к.: ВСВ «Медицина». — 2017. — 432 с.
- 3.Я.С. Березницький, М.П. Захараш, В.Г. Мишалов. Хирургия. Том III (книга 1). Учебник. Днепропетровск: РВА «Дніпро-VAL», 2012. — 780 с.
- 4.Хірургія (базовий підручник) том 3 (книга 3 - суміжні спеціальності для хірургі-інтерна) Підручник / за ред. Г.В. Дзяк — Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2014. — 828 с.
- 5.Хирургия. Том II. Учебник под ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мишалова. - Днепропетровск, Днепр- VAL, 2011, 643 с.
- 6.Хірургія. Том II. Підручник за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г.,Мішалова.- Дніпропетровськ, Дніпр -VAL, 2007.
- 7.Лекції з госпіальної хірургії в 3 томах. За ред. В.Г.Мішалова. «Асканія», Київ, 2008.
- 8.Хірургія. Підручник за ред. М.П. Захараша, О.І. Пойди, М.Д. Кучера. Київ, «Медицина», 2014, 656 с.
- 9.Хірургічні хвороби. Підручник за ред. П.Г.Кондратенка. Х., «Факт». — 2006. — 816 с.
- 10.Хірургія. Навчальний посібник. Частина 1 за редакцією О.Б.Кутового. Дніпро, 2015, 287 с.

11.Хірургія: підручник/ за ред. Ковальчука А.Я. — Тернопіль: ТДМУ, 2010. — 1056 с.

Допоміжна:

- 1.Бойко В.В., Клименко Г.А., Малоштан А.В. Холедохолитиаз (диагностика и оперативное лечение). — Х.: Новое слово, 2008. — 216 с.
- 2.Кондратенко П.Г., Васильев А.А., Элин А.Ф. и др. Экстренная хирургия жёлчных путей. — ООО «Лебедь», 2005 — 434 с.
- 3.Ничитайло М.Е., Грубник В.В., Ковальчук А.Л. и др. Минимально инвазивная хирургия патологии желчных протоков. К.: Медицина, 2013.-296 с.
- 4.Ничитайло М.Е., Грубник В.В., Лурия И.А. и др. Видеоэндоскопическая диагностика и минимально инвазивная хирургия холелитиаза. К.: Здоров'я, 2005.-424 с.
- 5.Gallstone disease: diagnosis and management . NICE Clinical guideline [CG 188] 2014. доступно <https://www.nice.org.uk/guidance/cg188/chapter/1-recommendations/>

Інформаційні ресурси:

- 1.Сайт кафедри хірургії №2: <https://info.odmu.edu.ua/chair/surgery2>
- 2.Міністерство охорони здоров'я України: <http://moz.gov.ua/>
- 3.Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
- 4.Центр тестування МОЗ України: <http://testcentr.org.ua/>
- 5.Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: <http://www.medscape.com>
- 6.Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>
- 9.Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: <https://emedicine.medscape.com/pulmology>

5.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється на ПЗ відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності надається перевага стандартизованим методам контролю: усному опитуванню, оцінка доповіді з клінічному розборі тематичних пацієнтів, оцінювання вміння брати участь у дискусії з проблемних питань. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються традиційна оцінки за 4-бальною шкалою. Поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх

отриманих аспірантом (здобувачем) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад 4,75.

Оцінювання поточного контролю з дисципліни

Критері оцінки:

– **«відмінно»:** здобува виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для розв'язання задач, здатен продукувати новаторські способи вирішення проблем, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

– **«добре»:** здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує завдання і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

– **«задовільно»:** здобувач здатен оволодіти значною частиною теоретичного матеріалу, але переважно – в репродуктивній формі, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

– **«незадовільно»:** здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

До підсумкової атестації допускаються лише ті здобувачі, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Форми і методи підсумкового контролю:

Підсумковий контроль у формі заліку у формі індивідуальної співбесіди здійснюється на підсумковому занятті після успішного засвоєння усіх тем ВНД «Захворювання печінки. Ехінокок печінки». До заліку допускаються слухачі, які відвідали усі передбачені ВНД аудиторні заняття, виконали весь об'єм СР та мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Оцінка за дисципліну є середнім арифметичним двох складових: середній поточний бал як середнє арифметичне всіх поточних оцінок; традиційна оцінка за залік

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни за багатобальною шкалою: виконує інформаційно-обчислювальний центр університету. Отриманий середній бал за дисципліну шляхом його помноження на 40 (отримана оцінка округлюється до цілих) конвертується в оцінку за 200- бальною шкалою, яка, свою чергу, переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою.

Середній бал за дисципліну	Оцінка з дисципліни за 200-бальною шкалою	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,62–5,0	185–200	5
3,77–4,61	151–184	4
3,0–3,76	120–150	3

Самостійна робота здобувачів (СР)

Складає 50% від обсягу ВНД та включає: доаудиторну та позааудиторну підготовку до лекцій, ПЗ відповідно до тематичних планів; роботу у відділеннях клінічних бази кафедри, у тому числі у лабораторіях та відділенні функціональної діагностики, інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних методів дослідження, що стосуються проблем гендерної та вікової кардіології у позааудиторний час; засвоєння практичних навичок за допомогою фантому □ КРСП *Harvey*, роботу з пацієнтами; індивідуальну роботу: виступ на науково-практичній конференції клініки, написання статей, тощо.

Викладачі кафедри забезпечують можливість здійснювати СРС та під час ПЗ та іспиту проводять контроль та оцінку її виконання.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання необхідно виконувати вчасно згідно дедлайну (розкладу занять). За невчасне виконання завдання аспірант отримує незадовільну оцінку. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ» (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/osvitnijproces.pdf>). Перескладання заліку здійснюється відповідно до затвердженого деканатом графіку.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (положення доступне на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennja-prodobrochesnist.pdf>) та визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні освітньої компоненти: а) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); б) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та запізень

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота під час аудиторних занять (лекціях і ПЗ). Запізнення не вітаються. Здобувачу дозволяється запізнитися з поважної причини не більше ніж на 10 хвилин.

Мобільні пристрої

Використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача є порушенням дисципліни. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Поведінка в аудиторії

Курс передбачає роботу в колективі (група, члени колективу кафедри, співробітники клінічної бази кафедри). Всі середовища спілкування є дружніми, творчими, відкритими до конструктивної критики. Підтримуються такі цінності: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливність та неупередженість; аргументованість згоди або незгоди з думкою інших учасників дискусії, а також власної думки; шанування гідності особистості опонента/-ки під час спілкування; дотримання етики академічних взаємовідносин